

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudkyní JUDr. Markétou Lehkou, Ph.D.,
ve věci

žalobkyně: **K. Č.**, narozená dne „X“,
bytem „X“,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 5. 2018, č. j. „X“, o vdovském důchodu,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se včasnou žalobou ve znění jejího doplnění ze dne 4. 9. 2018 u zdejšího soudu domáhala zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 5. 2018, č. j. „X“, jímž byly zamítnuty její námitky a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 4. 2018, č. j. „X“ (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byl žalobkyni s odkazem na ust. § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), od 20. 4. 2018 odňat vdovský důchod s tím, že vyplácený starobní důchod žalobkyni náleží od 20. 4. 2018 ve výši 7 854 Kč měsíčně.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 1. strana)

Žaloba

2. V žalobě ve znění jejího doplnění žalobkyně uvedla, že nesouhlasí s odnětím vdovského důchodu po svém muži J. Č., jenž zemřel dne „X“, jelikož jí byl tento vdovský důchod dříve opětovně řádně přiznán rozhodnutím žalované ze dne 23. 4. 2003, č. j. „X“. Toto přiznání vdovského důchodu žalobkyně považuje za platné a neměnné po všech stránkách. K tomu žalobkyně doplnila, že nárok na vdovský důchod po uplynutí 1 roku od smrti manžela měla z důvodu péče o nezaopatřeného syna J., narozeného dne „X“, přičemž tento nárok jí dle jejího přesvědčení zanikl nikoliv již dnem 21. 3. 2002, nýbrž až dnem 20. 11. 2002, tj. dnem určeným žalovanou na výplatu důchodu, neboť do té doby nezaopatřený syn nastoupil dne 1. 11. 2002 do trvalého pracovního procesu.

Vyjádření žalované k žalobě

3. V písemném vyjádření k žalobě žalovaná uvedla, že v daném případě není sporu o skutkovém stavu věci. V předmětné věci však ze strany žalované došlo k chybné aplikaci právní úpravy ve věci žádosti žalobkyně o obnovu vdovského důchodu ze dne 12. 2. 2003. Ačkoliv byl v době posuzování předmětné žádosti již účinný zákon o důchodovém pojištění, tak žalovaná nesprávně při posuzování splnění podmínek pro přiznání vdovského důchodu aplikovala ust. § 46 odst. 2 písm. e) a odst. 4 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), a to v tom směru, že žalobkyně dosáhla věku 50 let do dvou roků po zániku nároku na vdovský důchod. Žalovaná přitom v daném případě měla správně zohlednit ust. § 82 zákona o důchodovém pojištění a podmínky přiznání vdovského důchodu posuzovat dle ust. § 50 odst. 2 citovaného zákona. Jednou z těchto podmínek bylo i dosažení věku 55 let dle ust. § 50 odst. 2 písm. e) zákona o důchodovém pojištění a nikoliv pouze 50 let, jak tomu bylo v dříve účinném zákoně o sociálním zabezpečení. Požadovaného věku 55 let však žalobkyně dosáhla až dne 17. 1. 2008. Žalované tak nezbylo, než vdovský důchod dle ust. § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění odejmout.

Ústní jednání soudu

4. Žalobkyně při ústním jednání před soudem nadále požadovala, aby soud vyhověl žalobě v plném rozsahu. Zdůraznila, že žalobou napadené rozhodnutí nechápe a postup žalovaného vůči její osobě považuje za nespravedlivý, když žalobkyně se ničeho nedopustila, v ničem nepochybila. V této souvislosti podotkla, že když jí bylo 35 let, tak ovdověla, nikdy se potom již nevdala, po smrti svého manžela v podstatě na věky zůstala na výchovu a výživu svého syna sama a byla a je celý život samoživitelkou, což ve výsledku mělo vliv na výši vdovského důchodu, který začala pobírat od roku 2003, a to na základě její žádosti o odstranění tvrdosti zákona, neboť jí chybělo v té době jen pár měsíců do 50 let. Má za to, že za této situace měla nadále pobírat i vdovský důchod. Když pak odcházela do starobního důchodu, tak z popudu žalované požádala o zvýšení vdovského důchodu, avšak celá tato věc pak k jejímu nemilému překvapení byla završena konstatací žalované, že žádný vdovský důchod neměla pobírat od roku 2003.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 2. strana)

5. Pověřená pracovnice žalované při téžže ústním jednání před soudem nadále navrhovala zamítnutí žaloby. K věci doplnila, že v případě žalobkyně došlo ze strany žalované k pochybení, pokud jí byl od roku 2003 přiznán vdovský důchod, ačkoliv žalobkyně v důsledku změny právní úpravy účinné od 1. 1. 1996 nesplňovala podmínky vzniku nároku na vdovský důchod, přičemž žalobou napadené rozhodnutí právě toto pochybení odstraňuje.

Posouzení věci soudem

6. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věť druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věť první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí, a to pouze v rozsahu, který žalobkyně uplatnila v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobkyně je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
7. Po přezkoumání skutkového a právního stavu a provedeném ústním jednání dospěl soud k závěru, že žaloba je nedůvodná.
8. Ze správního spisu soud zjistil s ohledem na podstatu souzené věci následující podstatné skutečnosti. Rozhodnutím Úřadu důchodového zabezpečení v Praze ze dne 10. 5. 1988, č. j. x, byl žalobkyni přiznán vdovský a sirotčí důchod. Rozhodnutím žalované ze dne 9. 8. 2000, č. j. x, byl žalobkyni vdovský a sirotčí důchod dle ust. § 56 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění odňat, jelikož žalobkyně nesplňovala podmínky ust. § 50 citovaného zákona, poněvadž její syn J. přestal studovat. Rozhodnutím žalované ze dne 8. 11. 2000, č. j. x, byl žalobkyni opět přiznán vdovský a sirotčí důchod, jelikož dle potvrzení školy její syn J. studoval. Rozhodnutím žalované ze dne 16. 12. 2002, č. j. x, byl žalobkyni od 20. 12. 2002 opět odňat vdovský a sirotčí důchod, jelikož syn J. ukončil studium a žalobkyně nesplňovala podmínky pro přiznání vdovského důchodu dle ust. § 50 zákona o důchodovém pojištění. Na základě žádosti žalobkyně ze dne 17. 2. 2003 o obnovu vdovského důchodu byl rozhodnutím žalované ze dne 23. 4. 2003, č. j. x, žalobkyni opět přiznán od 17. 1. 2003 vdovský důchod dle ust. § 50 zákona o důchodovém pojištění. Následně žalovaná žalobkyni odňala vdovský důchod prvostupňovým rozhodnutím ze dne 9. 4. 2018, proti němuž žalobkyně podala námitky, jež žalovaná zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila žalobou napadeným rozhodnutím.
9. Mezi stranami představuje spornou otázku, zda byl vdovský důchod žalobkyni odňat po právu.
10. Dle ust. § 50 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění *náleží vdovský důchod po dobu jednoho roku od smrti manžela.*

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 3. strana)

11. Dle ust. § 50 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění *po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže*
- a) pečuje o nezaopatřené dítě,*
 - b) pečuje o dítě, které je závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost)5c),*
 - c) pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost)5c),*
 - d) je invalidní ve třetím stupni, nebo*
 - e) dosáhla alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.*
12. Dle ust. § 50 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění *nárok na vdovský důchod vznikne znovu, jestliže se splní některá z podmínek uvedených v odstavci 2 do dvou roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod.*
13. Dle ust. § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění *zjistí-li se, že nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen.*
14. Žalobkyně se domnívala, že pokud jí byl vdovský důchod opětovně přiznán rozhodnutím žalované ze dne 23. 4. 2003, č. j. x, od 17. 1. 2003 dle ust. § 50 zákona o důchodovém pojištění, tak tento důchod jí nemůže být již odňat.
15. Pro daný případ je podstatné, že žalobkyni byl vdovský důchod v návaznosti na sirotčí důchod přiznán sice za účinnosti zákona o sociálním zabezpečení, nicméně k jeho odejmutí v listopadu 2002, kdy syn J. přestal být nezaopatřeným dítětem, tudíž žalobkyně již nesplňovala podmínku péče o nezaopatřené dítě dle ust. § 50 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, došlo již za účinnosti zákona o důchodovém pojištění, neboť tento zákon nabyl účinnosti již dnem 1. 1. 1996. Z tohoto důvodu měla žalovaná již v době posuzování nároku na obnovu vdovského důchodu v roce 2003 přihlížet k ust. § 50 odst. 2 písm. e) zákona o sociálním zabezpečení, které vyžaduje pro vznik nároku na vdovský důchod dosažení věku 55 let. Tohoto věku přitom žalobkyně dosáhla až 17. 1. 2008, z čehož je zřejmé, že v roce 2003.
16. Následné rozhodnutí žalované ze dne 23. 4. 2003, č. j. x, jímž byl žalobkyni opět přiznán vdovský důchod, bylo zjevně vydáno v rozporu se zákonem, jak správně konstatovala žalovaná v žalobou napadeném rozhodnutí, jelikož žalobkyně v roce 2003 nesplňovala ani jednu z alternativně vymezených podmínek dle ust. § 50 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění pro přiznání nároku na vdovský důchod. Sama žalobkyně přitom netvrdila, že by některou z dotčených podmínek naplnila, nýbrž svoji argumentaci založila na interpretaci, že bylo-li již jednou o přiznání vdovského důchodu rozhodnuto, neměl by jí být již odňat. Tento názor je však v příkrém rozporu s ust. § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, jenž stanoví povinnost žalované, zjistí-li, že nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod odejmout nebo jeho výplatu zastavit, ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byl již vyplacen. Z právě uvedeného je zřejmé, že žalovaná

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 4. strana)

odňala žalobkyni vdovský důchod po právu, když zjistila, že žalobkyně nesplňovala podmínky pro jeho přiznání.

17. Pokud žalobkyně poukazovala, že v žalobou napadeném rozhodnutí bylo nesprávně uvedeno datum zániku jejího nároku na vdovský důchod, a to 21. 3. 2002, tak je sice pravdou, že v daném rozhodnutí toto datum bylo uvedeno, nicméně se jednalo drobnou nepřesnost (jelikož k tomuto datu syn žalobkyně toliko přerušil studium, zatímco nezaopatřeným dítětem přestal být až ke dni 1. 11. 2002) nemající jakýkoliv vliv na posouzení otázky o nedůvodnosti předmětné žaloby.
18. Pro úplnost soud ještě doplňuje, že ačkoliv byl žalobkyni přiznán vdovský důchod neoprávněně, tak není její povinností žádnou část takto vyplacených prostředků vracet (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2011, č. j. 4 Ads 163/2009-70), neboť dané pochybení žalované nelze nikterak klást k tíži žalobkyně.
19. S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti soud uzavírá, že žádné ze žalobních tvrzení neshledal důvodným, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. ve výroku rozsudku I. zamítl.
20. Současně soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve výroku II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, když žalobkyně nebyla ve věci úspěšná a žalované náhrada nákladů řízení ze zákona nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 5. strana)

Ústí nad Labem 13. ledna 2020

6

78 Ad 22/2018

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D. v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.
(K.ř.č. 1 – rozsudek - 6. strana)